

Review Driade Flow Link Reference 808 XLR Interlinks

HIFI.NL | 27 augustus 2021 | Harro Tillema

Arnold Heres van Driade heeft ons twee gebalanceerde sets Driade Flow Link Reference 808 interlinks gestuurd. Met de introductie van de Flow Link Reference interlinks is, na de eerdere lancering van de zeer goed ontvangen Flow 405 luidsprekerbekabeling, een belangrijke stap gezet naar een compleet kabelassortiment. Ze zeggen wel eens: wat je van ver haalt is lekker. In dit geval komt de Flow bekabeling uit de omgeving van Den Haag en dat is voor ons lekker genoeg.

Driade Flow

Oplettende lezers zullen opmerken dat de Flow Link Reference 808 interlinks eerder in het jaar al op HIFI.NL aan bod zijn gekomen en dat is helemaal juist. René van Es heeft een prachtige review gepost van, onder meer, de RCA-versie van de Flow Link Reference 808. In deze nieuwe review bespreken we heel specifiek de XLR-uitvoering van de Flow Link Reference 808. Is deze dan spectaculair anders? Goed punt. We besluiten eerst maar eens contact op te nemen met Arnold Heres, de oprichter en directeur-eigenaar van Driade.

Nadat we telefonisch de ins en outs van beide 808 versies doornemen, geeft Heres aan dat beide interlinks een vergelijkbare bouw hebben en vergelijkbaar presteren. Het enige verschil is dat de XLR-variant een extra (cold) geleider en een andere buitenmantel heeft gekregen met nog betere dielektrische eigenschappen dan de RCA buitenmantel. Driade heeft ons deze XLR-interlinks primair toegezonden om deze door ons te laten beluisteren.

Het was niet zozeer te doen om een uitgebreide review. Voor Heres is dit namelijk een uitgesproken kans om zijn creaties en filosofie in een vroeg stadium aan verschillende getrainde oren voor te leggen. Voor ons is dit een hele mooie pluim dat HIFI.NL actief wordt betrokken bij de ontwikkeling van een Nederlands kwaliteitsproduct.

Een gewogen oordeel over balanced interlinks

Terwijl we gezellig met Heres over de ontwikkelingen bij Driade en over de nieuwe interlinks spreken, wordt het ons duidelijk dat er zoveel meer te vertellen valt over gebalanceerd uitgevoerde interlinks en, in het bijzonder, over de implementatie van de technologie zelf. Want wanneer kunnen we nu écht spreken van een 100 procent gebalanceerde connectie? Veel hifi-componenten beschikken namelijk wel over een gebalanceerde aansluiting, maar hierbij is lang niet altijd sprake van een Fully of True Balanced bouwwijze. Het reviewen van XLR-bekabeling op een willekeurige midrange set voorzien van XLR-aansluitingen komt dus feitelijk neer op een onzuivere waarneming.

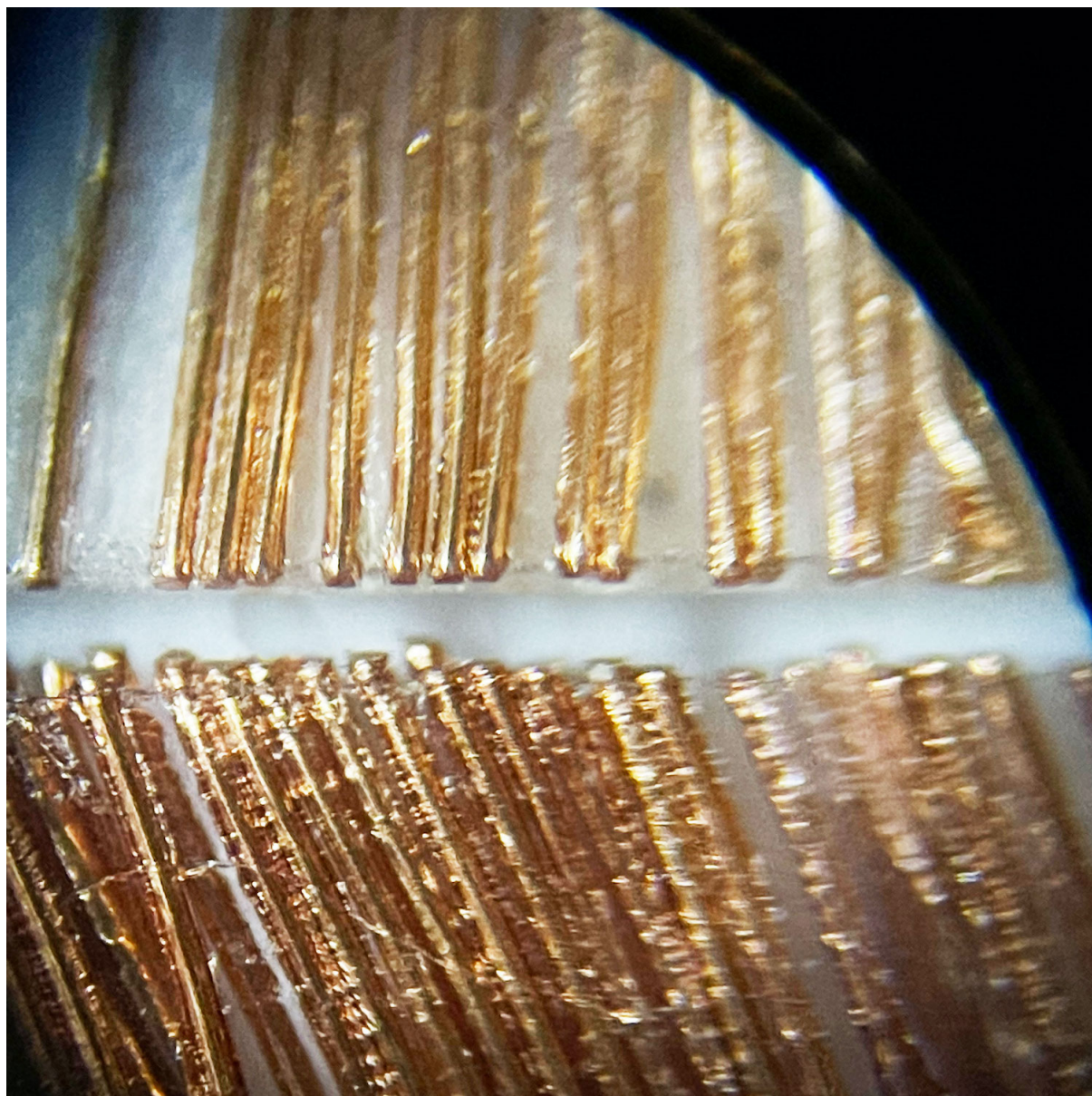
Nadat we hier een paar nachten over hebben geslapen [en er niet van hebben kunnen slapen – red.] realiseren we ons dat hier best een informatief artikel aan ten grondslag kan liggen en besluiten hierom toch een uitgebreide review te schrijven van de XLR-variant van de Flow Link Reference 808, om daarbij dieper op de gebalanceerde technologie in te gaan. Maar voordat we full-swing in techno-modus schieten en we u in de eerste alinea's al kwijtraken, zetten we de schijnwerpers eerst op de Driade Flow Link Reference 808. Later in deze review krabben we kortstondig onder het zichtbare oppervlak van de techniek zelf. Wilt u een interlink aanschaffen en kunt u hierbij gebruik maken van XLR-aansluitingen, lees dit dan zeker even door.

Driade Flow Link Reference 808

Toen Heres ons het aanbod deed zijn nieuwe Flow Link Reference 808 XLR interlinks te beluisteren, hebben we direct gevraagd om twee stereo sets. Het is niet zozeer dat we gretig willen zijn, maar de review wel op de juiste manier willen doen. Zodoende kunnen we zowel de bron naar de voorversterker en de verbinding van voor- naar de eindversterkers

van dezelfde bekabeling voorzien. Zo streven we naar een zuivere indruk van klank en beeld.

We maken gebruik van een Bryston BP26 voorversterker, een BDA3 DAC, een BDP3 Digital Player en twee 7B3 monoblokken. Tussen eindversterkers en Usher MD2 Beryllium luidsprekers gebruiken we al enige tijd de uitmuntend presterende Driade Flow 405 luidsprekerbekabeling. Het bronmateriaal is afkomstig van Tidal.

Na openen van de zwarte verzenddoos werpen we een eerste blik op de Driade Flow Link Reference 808 interlinks. Deze zijn net als het doosje geheel in hoogglans zwart uitgevoerd en dit geeft de interlinks een geheel eigen en vooral chique uitstraling. Het gewicht is, afgezien van de zware en robuust uitgevoerde Neutrik XLR-connectors, toch lekker licht. Ondanks de relatief dikke buitendiameter van de mantel is de kabel nog steeds heerlijk flexibel, zodat deze eenvoudig achter vrijwel elke set kan worden weggeleid. In een paar

minuten zijn onze trouwe Grimm TPR's, waarmee onze grote set al jaren speelt, dan ook gewisseld met de interlinks van Driade, en tjongejonge...

De eerste indruk is overweldigend. Waar de Grimm TPR bekabeling (de XLR-variant) vooral technisch en neutraal klinkt, ervaren we bij de bekabeling van Driade warmte, dynamiek en vooral heel veel muzikaliteit zonder ook maar een spoortje midrange kleuring. Door het gebruik van de dunst mogelijke geleiders met uit zuiver koper vervaardigde microscopisch dunne aders met een spiegelglad oppervlak hoeven de interlinks niet heel lang in te spelen. Na een half uur tot een uur zouden klank en imaging al heel goed in orde moeten zijn. Ondanks dit advies besluiten we de interlinks dezelfde behandeling te geven als alle voorheen gereviewde exemplaren en laten ze (en onszelf) rustig wennen aan de nieuwe situatie.

Luisteren maar!

Naarmate de tijd verstrijkt vindt de klank een perfecte balans en opent het geluidsbeeld zich meer en meer. De muziek klinkt heerlijk vloeiend en hierbij ervaren we een snel, open en goed gecontroleerd karakter waarbij we zelfs verschillende zanglijnen moeiteloos van elkaar kunnen onderscheiden. In vergelijking met de Grimm TPR interlinks is de focus iets minder scherp en wordt het geluidsbeeld minder ver naar de luisteraar geduwd. We ervaren dit als prettig. Het valt ons op dat de synergie met de Driade Flow 405 luidsprekerbekabeling opmerkelijk goed is. We hebben bovendien geen hinderlijke fasefouten, overdreven ruimtelijkheid of fasedraaiingen ervaren waar we sommige in het verleden gereviewde bekabeling wel eens op hebben kunnen betrappen. Het geluidsbeeld van deze Flow Link Reference 808 grenst aan perfectie.

De midrange definitie van de Flow Link Reference is een fractie minder krachtig dan bij de Grimms, maar de Grimm TPR heeft dan ook een heel klein bultje in de midrange waardoor vrouwenstemmen soms wat kunstmatig en hard kunnen klinken. We verbazen ons bij deze Flow interlink vooral over het gemak waarmee de kleinste details en de top-end worden weergegeven. Nee, de trebble wordt nergens 'aangezet'. Ook wordt er nergens een omliggend frequentiegebied onderdrukt. Het is vooral de hoge transparantie en het snelle karakter van deze Flow Link Reference interlinks waarmee er werkelijk geen detail aan onze oren verloren gaat.

Het laag heeft over de gehele linie voldoende kracht en het midlaag wordt met een natuurlijke droge punch weergegeven. Het sublaag rolt met dezelfde kracht door onze ruimte heen. Nu zijn er veel interlinks waarbij tot in het diepste laag wordt weergegeven, maar met deze Link Reference 808 is de controle zo groot en de precisie zo hoog dat we de verschillende soorten laag moeiteloos van elkaar kunnen onderscheiden. We kunnen voor ons gevoel oneindig ver tot in de achtergrond kijken.

Het maakt niet zoveel uit wat we aan muziek opzetten of dat we kiezen voor een slechte remaster met veel compressie. Ondanks dat compressie en andere onvolkomenheden overduidelijk hoorbaar zijn, is de muziek (anders dan bij de Grimm TPR), vrij van vermoeiend scherpe randjes of van een diffuus geluidsbeeld. Deze Driade interlinks zijn gemaakt om de muziek te beleven en niet om te luisteren naar de manier waarop de muziek tot stand is gekomen of de techniek erachter. Heel mooi dus.

Luister gezellig mee

Bij het nummer Door de Wind van album Beste Zangers 2020 van Miss Montreal ervaren we met deze interlinks ineens diepte in zang die voorheen vooral vlak, plat en smal leek te klinken. We ervaren de zang met body en fundament. Het stemgeluid komt logisch vanuit een centraal punt, maar klank en middenrif geluid worden breder en voller de ruimte in geprojecteerd. Hiermee is de zang niet groter of vetter, maar vooral realistischer. Sanne staat ineens met al haar vrouwelijkheid en prachtige imperfecties in de ruimte. Genieten met een hoofdletter 'G'. Want laten we wel wezen, Sanne Hans is naast een getalenteerd zangeres en songwriter een prachtig mens. Daar genieten we graag heel lang met gesloten ogen van.

Bij het album Wide Eyes in The Dark van Nick Johnston ervaren we de warme klanken van piano met een oneindige diepte en ruimtelijkheid van het geluidsbeeld. Van muur tot muur, van vloer tot een meter onder het plafond. We worden ondergedompeld in de progressieve atmosfeer van het album, zonder een noot, laag of klank in de muziek te missen. We laten de specifieke gitaarklanken op ons inwerken zonder dat deze ook maar een moment vermoeiend het oor penetreren. We zweven gevoelsmatig nét boven de grond op een fundament van rustgevend laag en kunnen bij In The Mouth Of The Wolf op het basloopje afdalen tot in de kelder. Naarmate we verder luisteren worden we telkens weer verrast door de overvloed aan nuance en detail. Heerlijk album.

We sluiten af met Listen Before I Go van Billie Eilish van het meesterlijke album When We All Fall Asleep, Where Do We Go. Dit nummer wordt, net als het gehele album, echt naar een substantieel hoger niveau getild. Door het uitstekend gecontroleerde laagfundament

zuigt het album ons op momenten naar hele donkere plekken. Dit specifieke nummer wordt gedragen door melancholie en een distorted synthbass waarbij de depressieve lyrics van Eilish mogelijk enige emotie bij u kan lospeuteren. Zo intens. U bent gewaarschuwd.

Met hart en ziel

Het is lastig om in woorden uit te drukken wat we met deze interlinks aan méér ervaren ten opzichte van onze eigen referentie. Maar er is meer. Dát is zeker. Is het de klankbalans of juist het geluidsbeeld? Nee. Daar zouden we de luisterervaring te kort mee doen. Het is wellicht een beetje vergelijkbaar met de verschillen tussen compact disc en vinyl. Klinken deze Driade interlinks dan analoger? Nee. Dat is het ook niet. Het heeft veel meer te maken met het pro-audio karakter van de Grimm TPR. Onze voor review doeleinden geprepareerde hifi-et heeft de afgelopen jaren perfect gepresteerd om technisch te kunnen luisteren. Om verschillen tussen bekabeling en componenten op te kunnen merken.

Ondanks dat de prijsgunstige Grimm TPR interlinks de afgelopen jaren uitstekende prestaties hebben geleverd, ontbrak het te vaak aan emotie. Belangrijke emotie die uw auteur ook door de jaren niet bij loggerende single-ended of balanced interlink kandidaten heeft ervaren. Tot de kennismaking met deze Driade Flow interlink. Deze Driade Flow Link Reference 808 levert emotie. En hoe. Een glasheldere waterval aan emotie waarmee de Driade Flow Link Reference de ziel in de muziek terugbrengt zonder dat we elders concessies hoeven te doen. Dit is misschien wel de beste manier om onze ervaring met de Driade Flow Link Reference 808 te omschrijven. Ondanks dat onze set voorheen op een technisch erg hoog niveau presteerde, beleven we dankzij de interlinks van Driade de muziek niet alleen met de oren, maar vloeit de muziek nu rechtstreeks naar ons hart.

Na het lezen van het voorgaande kunt u natuurlijk besluiten direct een set Driade Flow Link Reference 808 interlinks aan te schaffen. Ondanks dat smaak heel persoonlijk is, verwachten we dat de prestaties van uw set minimaal naar een hoger niveau worden getild. Zeker wanneer u besluit ook een setje Driade Flow 405 luidsprekerkabels mee te bestellen. Heeft u het budget beschikbaar, zeker doen. Hierbij blijft de vraag over of u een RCA-variant verkiest, of toch liever gaat voor een XLR-exemplaar indien de aansluitingen voorhanden zijn. Natuurlijk kunt u ook beide exemplaren aanschaffen en deze zelf thuis aan een A-B vergelijk onderwerpen. Maar hier schuilt toch een klein addertje onder het gras.

Technische kanttekeningen

Om het hele verhaal te vertellen willen we graag een stukje van de technische kant van de XLR-bouwwijze belichten. Er is namelijk een heleboel in te brengen om wel of juist niet voor XLR te kiezen. Laten we beginnen bij de elektronica waarop een XLR-aansluiting is te vinden. Dat een component een XLR-aansluiting bezit betekent namelijk lang niet altijd dat het hifi-component een echt gebalanceerde bouwwijze heeft. True Balanced betekent feitelijk dat de versterkerscircuits in het component zijn opgebouwd met vier(!) afzonderlijke versterkerscircuits waarbij de twee monokanalen ieder zijn opgedeeld in twee afzonderlijke versterkers voor zowel het normale én het inverted signaal. Dat er aan dergelijke componenten een gewichtig prijskaartje hangt, is evident.

Veel audiocomponenten met een XLR-aansluiting zijn hierom opgebouwd met een conventioneel stereocircuit of hebben een dual-mono bouwwijze waarbij het inverted signaal later wordt gecreëerd. Sommige high-end componenten zijn hiervoor voorzien van speciaal hiervoor ontwikkelde (Lundahl) transformatoren waarmee het single-ended audiosignaal wordt omgezet naar een hot en cold signaal en vice versa.

Deze oplossing is na de True Balanced bouwwijze het meest wenselijk maar is relatief kostbaar. Hierom wordt er bij vele componenten met XLR-aansluitingen gebruik gemaakt van differentiële versterkers. Hierbij wordt bij de kwalitatief betere apparatuur soms gebruik gemaakt van discreet opgebouwde circuits en in het goedkopere segment vaker van prijsgunstige opamps.

Wel of geen XLR gebruiken?

Na het lezen van het voorgaande zult u zich waarschijnlijk afvragen of het gebruik van een XLR-kabel voor u dan wel voordelen heeft in vergelijking met een RCA-exemplaar. En dit is een hele terechte vraag. Heeft u kwalitatief hoogwaardige componenten, in het bijzonder met een True Balanced ontwerp of een situatie waarbij correct gebruik wordt gemaakt van kwalitatief goede in- en uitgangstransformatoren, dan loont zich de keuze voor een XLR-variant eigenlijk altijd.

Bij het gebruik van een differentiële versterker of buffer is het antwoord tweeledig. Afgezien van het feit dat de kortste signaalweg meestal de beste prestaties levert is deze methode is prima. Wanneer u echter componenten hebt met XLR-aansluitingen waarbij één of meerdere componenten gebruik maken van goedkope in massa geproduceerde differentiële opamps, dan kan het zijn dat deze opamp de zwakste schakel is in de signaalweg en hiermee de geluidskwaliteit nadelig beïnvloedt.

Afhankelijk van de prestaties van deze toegepaste opamps kan het zijn dat deze niet altijd even lekker reageren op het impedantieverloop, de capaciteit of inductie van sommige bekabeling. En, misschien wel belangrijker, de kabelreflecties ten gevolge van de connectors. In dat geval kunnen de A-B verschillen tussen RCA en XLR van hetzelfde merk en model in sommige sets in meer of mindere vorm waarneembaar zijn. Dit heeft dus niet alleen te maken met de bekabeling, maar hoofdzakelijk met de elektronica zelf.

Laten we voor het tweede deel van dit antwoord voor het gemak van een worst-case situatie uitgaan. Want ondanks de prestaties van middelmatige opamps kan een XLR kabel in sommige situaties tóch voordelen bieden. Bij een XLR-sigitaal is het audiosigitaal namelijk opgedeeld in een hot (+) een cold (-) sigitaal en een aarde. De hot en cold signalen zijn natuurkundig gezien tegengesteld aan elkaar. Is er nu sprake van instraling op de interlink, dan is deze spike of rimpel op beide (hot en cold) lijnen met een gelijke positieve amplitude aanwezig. Nadat het XLR sigitaal in het ontvangende component wordt afgehandeld, dan wordt de polariteit van de ene storing ten opzichte van de ander omgedraaid en vallen deze natuurkundig gezien tegen elkaar weg.

Resultaat: een stillere achtergrond.

Door deze methode is het lijnsigitaal dus veel minder gevoelig voor interferentie en wordt hierom al decennialang toegepast in studio omgevingen waarbij het aannemelijk is dat de vele honderden meters aan audiobekabeling veel meer kans heeft om onderweg ongewenste storingen op te pikken dan thuis in de hifi-set. Ondanks dat de geluidskwaliteit

door een kwalitatief minder goede opamp kan worden beperkt, kan er bij langere kabellengtes toch een beter resultaat worden ervaren. Zelfs thuis.

Het is hierbij in deze situatie dus een afweging die uzelf moet maken of u de iets mindere prestaties voor lief neemt indien u veel hinder ondervindt van brom of ruis door instraling op de interlinks. Is er geen sprake van instraling en hoeft u geen lange einden te overbruggen? Kies dan 'veilig' voor de RCA-variant van de Driade Flow Link Reference 808. Een eerlijker advies dan dit kunnen we u niet geven.

Eindoordeel

Arnold Heres is weer helemaal terug van weggeweest in de hifi business en dit zullen we weten. Heres, beter bekend als de geestelijke vader achter de high-end luidsprekers van Driade in de jaren 80 en 90 en als designer van zowel hoogwaardige audiocomponenten als hifi-bekabeling van diverse high-end kabelmerken, heeft na de herintroductie van goed klinkende Driade twee- en drieweg luidsprekers in de afgelopen jaren, verleden jaar een start gemaakt met hoogwaardig ontworpen bekabeling onder de vlag van Driade.

Dat Heres deze competentie in ruime mate beheerst wordt wederom duidelijk met de onlangs gelanceerde Driade Flow Link Reference 808 interlinks. Deze interlinks laten een zodanig prettige indruk op ons achter dat we het niet konden laten om er toch maar een review van te publiceren.

Heeft u een goede hifi-set en mist u de 'aanwezigheid' van de artiest in zijn of haar creaties, dan zult u uw set met deze Driade Flow Link Reference 808 XLR interlinks namelijk naar een substantieel hoger niveau duwen zodat u op uw beurt weer vele jaren met hart en ziel kunt genieten van uw waardevolle muziekcollectie.

Driade Flow Link Reference 808 XLR interlinks

€ 849 (1 meter set)

Driade Flow Link Reference 808 RCA interlinks

€ 749 (1 meter set)

www.theflowcable.com | www.driadesystems.nl

Beoordeling 5 / 5